Ч. 294 (13.839). Львів, пятниця 2. листопада 1934. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·50 зол.
Чвертьрічно 16·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Фондація для української ремісничої і купецької молоді.

Крім ремісничої бурси для української ремісничої молоді у Львові нема у нас ні в одному провінціональному місті подібної установи для виховання української ремісничої, промислової і купецької молоді. У поляків інакше. У них в кожному більшому місті є великі бурси й окремі товариства, яких метою прийти з матеріяльною і моральною допомогою для польських термінаторів та учнів ремісничо-промислових і купецьких шкіл, щоб виховати їх не тільки на добрих фахівців, але теж на свідомих та активних польських громадян, що мають творити трівку основу до дальшого правильного розвою та скріплення польського елементу у містах.

Цю велику прогалину у нашій міській організації має виповнити частинно нова фондація, що небавком має увійти в життя, а якої осідком буде місто Тернопіль. Нотаріяльним актом з дати Відень 5. вересня 1934, легалізованим президією краєвого суду у Відні, віденський лікар д-р Яків Турин та його подруга п. Магдалина Туринова уфундували фондацію під назвою **„Фондація імени д-ра Якова і Магдалини Туринів для української ремісничої, промислової і купецької молоді в Тернополі“**, призначуючи на цю ціль квоту 40.000 (сорок тисяч) золотих, яку в готівці вже зложили. Метою нової української фондації, першої цього роду в часах повоєнного лихоліття і господарської скрути, є прийти з матеріяльною і моральною допомогою українській ремісничій, промисловій і купецькій молоді, що вчиться як термінатори у приватних ремісників чи у купців, або у місцевих фахових промислових чи торговельних школах та установах. Виховання молоді має спиратися на християнських основах. У першу чергу йде про створення бурси для згаданої молоді, яка має найти там відповідне дешеве або й безплатне приміщення, прохарчування, опіку та допомогу в наукових приладах, а в міру засобів також в одінні.

Фондацією має завідувати кураторія з пяти осіб, зложена з відпоручників тернопільських товариств: Кружка „Рідної Школи“, Філії „Просвіти“, філії „Товариства Українських Купців і Промисловців“ і „Зорі“ та відпоручника родини фундаторів, яким тепер є п. Микола Турин, начальник складу Народньої Торговлі в Тернополі, рідний брат фундатора. Кураторію покликує до життя Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові, яка веде теж загальний нагляд над цілою фондацією і контролю над діяльністю кураторії. Уведенням в життя фондації згідно з постановами обовязуючих законів має занятися п. Микола Турин. Правну сторону фондації переводить посол д-р Степан Баран.

Фундатор д-р Яків Турин, лікар у Відні, має сьогодні 68 літ життя. Походить зі заможної селянської родини в Староміщині біля Підволочиськ, пов. Скалат. Перед 50 роками скінчив гімназію в Тернополі і пішов на медицину у Відні. По скінченні медицини оженився з з німкинею, донькою одного віденського лікаря, практикував довгі літа у провінціяльних містах Долішньої Австрії, а ще перед світовою війною осів на постійне у Відні. Працею та ощадністю зложив значніший маєток, пересилаючи перед війною свої ощадности до „Дністра“ і „Народньої Торгвлі“ (понад 60.000 К.), щоб хоч у цей спосіб допомогти нашим установам. Був завжди великим українським патріотом, цікавився і цікавиться живо нашими відносинами і виховав на свідомого українського громадянина свого одинокого сина, знаного історика д-ра Івана Турина, колишнього Усусуса, що у Відні видає „Українського Філятеліста“. Доньок живучих не має, тільки одного внука по померлій доньці.

Наради прем. Думерґа

з президентом Лєбреном.

Що буде зі зміною конституції.

ПАРИЖ, 31. X. ПАТ. Політичні кола сподівалися, що на вчорашнім засіданні ради міністрів устійнить зміну конституції. Одначе комунікат каже, що міністри обговорювали на засіданні тільки зміну емеритур. „Парі Совр“ пише, що прем. Думерг покищо мовчить про свої пляни реформи конституції і не зраджує їх навіть деяким міністрам. Парляментарні кола сподіються таких трьох можливостей. Прем. Думерг порозуміється з мін. Еріо і висуне проект зміни конституції, який вдоволить сенат і конгрес радикалів. Сенат матиме право розвязувати палату послів.

Друга можливість така, що національні збори уряд скличе до Версаю щойно після вирішення буджету. Третя можливість така, що між прем. Думергом і мін. Еріотом не дійде до згоди і тоді прем. Думерг предложить свій проект парляментові. В такому випадку національні збори зійдуться найскоріше 13. листопада ц. р.

Вчора пополудні прем. Думерг відбув довшу нараду з през. Лебреном.

Чи дійде до порозуміння між Францією та Німеччиною?

Берлінський кореспондент „Інтрансіжан“ повідомляє про сензаційні поголоски, які кружлять серед політичних кол на тему важливих розмов членів уряду. Діло в тому, що канцлер Гітлер знову має намір запропонувати згоду з Францією. В Берліні сподіються дуже багато від згоди з Францією, бо управильнили би господарські проблеми, а в першу чергу справу сирівців.

ПІСЛЯ ПЕРЕРВИ.

Прага, жовтень 1934.

Марсельський атентат перервав в найрішучішому моменті дипльоматичну акцію нового угрупування політичних сил Европи, так дбайливо підготовану міністром Барту. Але ця перерва не трівала довго. З Парижа доносять, що фран. дипльоматія почала знову свою працю. Наслідник Барту міністр Ляваль взявся кувати залізо поки воно ще гаряче. Не знати тільки, який з нього буде коваль і чи вдасться йому досягнути того, до чого так вперто змагав Барту, бо всетаки марсельський атентат змінив в деякому ту загальну ситуацію, на тлі якої були можливі французькі успіхи.

Ось читаємо, що в Парижі відбулася у цих днях конференція міністра Ляваля з генеральним секретарем міністерства закордонних справ Лежером та французьким послом у Римі де Шамбреном. Темою конференції були поодинокі точки евентуального французько-італійського порозуміння. Кажуть, що це французько-італійське порозуміння було вже настільки підготоване, що Мусоліні передбачав його остаточне оформлення і підписання на початок листопада. Трагічна подія в Марселі порозуміння зупинила, але що головне, вона відсунула полагодження такого пекучого в европейській політиці питання, як взаємини між Італією й Югославією. Нині говориться, що і для цього було вже все підготоване. Перед виїздом короля Олександра до Франції відбулися дві конференції італійського посла в Білгороді з югославянським міністром закордонних справ Євтічем, на яких докладно проаналізовано становище обох держав в головних спірних питаннях. Заява Мусолінія, що Італія готова піти на порозуміння з Югославією, дає нам нині змогу догадуватися, що вже на них перших, вступних нарадах у Біл

горді обі сторони прийшли до якогось порозуміння. Правда, парискі конференції короля Олександра вже не відбулися, але зате міністр Євтіч, вже після марсельської трагедії мав змогу вияснити в Парижі становище Югославії, чим дав нагоду Франції продовжувати розпочате діло.

Цікаво, що говориться ще й про те, що в цілій цій акції французько-італійського порозуміння візьме теж участь англійська дипльоматія. Вказує на те конференція державного підсекретаря англійського міністерства закордонних справ Уінстерда зі Сувічем в Римі. Темою тої конференції (як пишуть газети) було налагодження французько-італійських кольоніяльних взаємин та італійсько-французька співпраця в Середущій Европі. Після французько-італійської кольоніяльної злагоди прийшлаб здається на чергу кольоніяльна злагода між Італією і Англією. Йде головно про Абісинію та Арабію.

Конференція Ляваля з де Шамбреном торкалася теж австрійського питання, бож Італії особливо залежить на розвязці цього питання, та крім цього це питання треба вважати ключем до італійсько-французького порозуміння взагалі. В Римі є тої думки, що — якщо майбутня подорож Ляваля до Риму має бути підготована вступним порозумінням хочби лише в найголовніших точках, — то треба передусім дійти до якогось порозуміння в питанні забезпеки незалежности Австрії та в питанні головних напрямних Франції й Італії в середнеевропейській політиці. Без того всяке порозуміння між Італією і Францією не малоб основ для довшого і тривкішого існування, тимбільше, що — в цілу цю гру входить ще один чинник, а саме Мадярщина. Треба мати на увазі, що — після марсельського атентату і після недавної поїздки мадярського премієра Ґембеша до Варшави і мадярського міністра закордонних справ Кані до Риму, може Мадярщина у комплексі усіх цих питань віділграти спеціяльну ролю.

Яку ролю в усій цій грі грає Німеччина й Польща, чи втримається нинішня ізоляція Німеччини може прийде до переломання її і на якому відтинку та чи і поскільки нинішне становище Сов. Росії в Европі слабше, ніж було на останній сесії Ліґи Націй, — це все окремі питання. В усякому разі скінчилася перерва у міжнародньо-політичному русі, яку спричинив був марсельський атентат

М-н.

Моральна інфляція нашої доби.

IV.

Нам лишається зупинитися на причинах цієї моральної інфляції. Наведемо тут бодай найголовніші з них. Отже, без сумніву, що породила її, як масове явище світова війна. Зриваючи силоміць усі суспільні звязки та взаємини, зупиняючи насильно тяглість соціяльного та історичного процесу, вона з ґрунту нарушила рівновагу людства й світу. Викликаний нею хаос відносин, звичайно, руїнницьки вплинув передовсім на людську психіку, спричиняючи загальне схвилювання, розклад і занепад життевої енергії, а відтак зневіру, в тому й апатію. Все це разом сприяло поширенню тої масової психози, якою захоплене післявоєнне людство та яка є одною з найістотніших ознак крізи нашої доби.

Війна далі розворушила лише наверх приспані дикунські інстинкти, що жевріли в півсвідомости кожної культурної людини. Цим пояснюється відновлений тепер культ крови й смерти, виявом чого є звіряча лють, фанатична нетерпимість, садистичний терор, що панують непереможно в сучасному громадському житті, до щенту розідлаючи рештки міжнароднього довіря та суспільного солідаризму. Війна порушила також біольоґічну рівновагу людства, масово винищивши або покалічивши найактивніші та найздоровіші його частини, головнож середнього віку. Це у свою чергу спричинило нарушення ґенераційної рівноваги; повстали значні прогалини між віковими групами й природньо ще більше загострилася ворожнеча між поколіннями, особливож, споконвічний конфлікт між „батьками та дітьми". Але це ще не все. Молода ґенерація, народилася підчас війни, прийшла на світ у значній мірі біольоґічно упосліджена з одного боку внаслідок тогочасних злиднів та загального неспокою, який вона відчувала на собі в лоні матері, а з другого — через зрозуміло меньше дбайливе та занедбане її виховання. Революція після війни ще поглибила та підкреслила ці відемні впливи. „Бунт молодих" — у значній мірі є вислідом цих причин.

Війна й революція, річ ясна, сприяли поширенню й поглибленню сучасного масового аморалізму, під впливом якого опинилося чимало теперішньої молоді. Світова господарська кріза, в якій людство загибає від кількох років зделясувала цілі верстви населення, спричинивши нове його суспільне перешарування. Хоча цей процес був масовий та стихійний, то проте, найдошкульніше він ударив по середньому стані, інтеліґенції та молоді; отже захопив головно той саме елемент, серед якого найбільше поширена також моральна інфляція, як і наявні симпатії до автократизму та диктатури. Не можна цьому дивуватися. Людина — психольоґічно є істотою контрастів. По закону реакції кидається, звичайно у протилежний бік, коли щось їй не вдалося. Ідеалами політичного вчора — були демократія й соціялізм. Жертви сучасної крізи добачають причину її, а в тім і своєї особистої недолі власне в цій політичній ідеольоґії. Через те вони рішуче їх відкидають та масово переходять до табору автократії й диктатури. Мовляв, демократія до нічого. Вона уміє лише руйнувати, але не може нічого збудувати. Звичайно, це дуже примітивна соціольоґія: соціольоґія почувань і пристрасти, а не думання і критики. На згаданому фільософічному конгресі в Празі питання „крізи демократії" дебатувалося фахово й докладно в присутности представників Італії та Німеччини. Науково перемогла демократія. Як слушно зазначив д-р Е. Бенеш у своїй вступній промові до цієї дебати — те, що називається крізою демократії в дійсности є крізою демократів. Людина не дописала, а не система. Бо демократична система потребує

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" з 2. листопада 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 14

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Та зрештою мусів я погодитися зі своїм положенням і взятися за науку в школі, так, що в короткім часі я став одним з найліпших учеників. Та проте стрічали мене дома на станції часто всякі неприємні процедури тодішньої едукаційної системи, бож у тих часах педаґоґія обмежувалась головно до всяких тілесних кар. Наш старий директор сидів з нами дома цілими вечорами при столі і переробляв лекції на черговий день; при тому перероблюванні не оминули нікого з нас у найліпшім разі штовханці і паци, які він розділював незвичайно щедро на всі боки. Моєю слабою стороною була ще довго польщина, одначе і цю перешкоду поборов я так, що з кінцем року виаванзував на першого премієнта, себто найліпшого ученика в клясі і перейшов таким способом до четвертої нормальної.

В липні 1870. скінчив я теребовельську академію. Перед кінцем шкільного року приїхав був до Теребовлі на канонічну візитацію польський львівський архиепископ Вержхлейський. Були з тої нагоди великі паради в місті, в яких ми, ученики, мусіли брати участь ex offo, установлючись парами. Вкінці прийшов він також на візитацію нашої школи і казав представити собі найліпших учеників, щоб їх нагородити молитвениками. Учитель наш викликав з четвертої кляси передусім мене і Головацького і нам вручили гарно оправлені польські молитвеники. Тоді зродилася в мене нагло гадка протесту і я сказав: My jesteśmy rusini i modlimy się po rusku. Весь учительський збір остовпів на таку зухвалість і настала загальна констернація. Одначе архиепископ звернувся до свого капеляна і сказав: „No, to dać im najpiękniejsze obrazki". І нам відобрали молитвеники, а дали образки. Я сам опісля дивувався своїй сміливости, та демонстрація та не спричинила якось для мене якихнебудь наслідків; мій батько, довідавшися про це, був очевидно цим дуже вдоволений.

Я був радий, як минули два роки моєї науки в Теребовлі. Це гарне містечко з незвичайно на Поділлі гарним положенням і мальовничою околицею, з прегарними лісками і проходами довкола, принадною купілю в Гнізні — не записалося добре в моїй памяти. Тут я в моїм вузенькім обсязі ділання і думок увійшов уперше в конфлікт з польщиною і вперше станув до боротьби, яку опісля довелося вести вже все життя. Тут побачив я вперше кривду, яка нам діялася і це в моїй дитячій уяві полишило сильне, незатерте враження.

Літо 1870. р. було памятне прусько-французькою війною. Вона мене вже цікавила і я радо читав часописи, які були дома, щоб дізнатися про війну, хоч не розумів причин, задля яких вона велася та її значіння для політичної історії світу. Не знаю, чому мої симпатії були по стороні пруській. Не можу собі цього чим іншим пояснити, хіба тим, що за французами маніфестувались поляки.

IX. ПЕРЕХІД ДО ГІМНАЗІЇ В ТЕРНОПОЛІ. ТЕРНОПІЛЬСЬКА ГІМНАЗАЯ І ЇЇ УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ЗБІР.

У вересні 1870 р. розпочав я науку в тернопільській гімназії, в якій перебув повних вісім літ, 1870—1878 р. Можу сміло назвати Тернопіль моєю вітчиною, бо там я виріс, дозрів, розвинувся фізично й умово, там поклав не лиш основи науки й освіти, але також і світогляду та всієї моєї будучої життевої програми й діяльности. До Тернополя прийшов я хлопцем-дітваком, а вийшов з Тернополя зрілим молодим мужчиною, свідомим вого становища і своєї задачі в світі.

Тернопільська гімназія була довгі роки головним центром публичного виховання на Поділлі. Початок її сягає часів, коли по віденськім конґресі 1815 р. вдруге прилучили тернопільську область до Австрії. За польських часів не було в Тернополі ніякого наукового заведення, з винятком парохіяльних шкіл, які удержувало для себе кожне віроісповідання. В тім часі була на Поділлі лиш одна вища школа ОО. Василіян у Бучачі, яку під Австрією перетворили на гімназію. В р. 1784. основували нову гімназію в Збаражі, одначе мешканці Збаража не ставились до неї приязно, навпаки — жалувалися і вносили скарги, що ученики нищать їм сади і домагалися, щоб гімназію зі Збаража забрати. Скористало з цього місто Бережани, яке в р. 1806. поставило будинок і запевнило опал та домагалось перенесення гімназії зі Збаража до Бережан. Так і сталося. Таким робом Бережани дістали скорше гімназію, ніж Тернопіль.

В р. 1809. перейшла тернопільська округа на основі шенбрунського миру під Росію та була під нею до 1815. р. По прилученні Тернопільщини знову до Австрії, уряд доручив у 1818 р. по цілому Поділлі збирати складки на заснування гімназії в Тернополі; ця акція довела до зібрання кількох тисяч золотих в готівці та до зобовязання деяких доміній до престації в натурі. Гімназію отворили 4. листопада 1820 р. та

цілих людей з міцним хребтом, з почуваннями громадської відповідальности всіх і кожного. Автократія є самовладна й громадськи безвідповідальна. Диктатура всю міць передає в руки одної людини, як це ми бачимо тепер, наприклад, в Німеччині, де вся влада й відповідальність зосереджена безконтрольно в особі Гітлера. А цей каже, що відповідає лише перед Богом та історією, напрям якої визначає вже на 1000 літ наперед у своїй програмовій промові на цьогорічному партконгресі у Норинберґу. Розуміється, таке трактування справи також не соціольоґічне, але містичне та месіяністичне. Зневірені та злеорієнтовані життям зацьковані маси шукають, коли не порятунку, то принаймні якоїсь психічної наркози у містиці та в ірраціональному, відкидаючи роздратовано політичну та суспільну льоґіку. Звідси той, на перший погляд справді парадоксальний факт, якого ми є тепер свідками, що міліони населення добровільно йдуть у громадське кріпацтво, проклинаючи політичну волю. Мусоліні й особливо Гітлер не без рації покликаються іноді на те, що до влади вони прийшли демократичним шляхом і за згодою підвладних. Але це була згода розпуки та зневіри; згода безвихідного положення, коли люди йдуть за гаслом: хай гірше, аби інше. Історія знає такі парадокси, спричинені масовою психозою. Пригадаймо собі всі страхіття масових ізувірств на тлі релігійного фанатизму. Коли сьогодні читаємо про те, якось тяжко віриться, що таке могло бути. Якщо людина хора й горячкує, то до її громадських проявів, звичайно, ставляться критично. Річ ясна, що такий критицизм ще більше вказаний тоді, коли широкі маси і майже цілі народи захоплені колективним психозом і суспільно горячкують, як це ось діється перед нашими очима. На жаль, такого критицизму тепер обмаль. Бо коли з одного боку є маси, що добровільно йдуть у неволю, то з другого — істнують ватажки та проводи, які це нове рабство хочуть зафіксувати в політично-державну систему.

На цей факт слід тут наприкінці звернути увагу, бо він дуже обмежує боротьбу й лікування моральної інфляції. Сучасний неоавтократизм, оскільки він являється в диктатурах (большевизм, фашизм, гітлеризм) — є спробою партійної монократії. Своїм завданням вона ставить зведення держави та нації до політичного знаменника одної єдиної партії, що захопила владу у свої руки. Мало цього; ця партійна монократія претендує на монополь у всіх громадських справах. Хоче партійній політиці та проводові підпорядкувати всі прояви громадського буття: релігію, науку, світогляд, етику, культуру, економіку; словом, увесь дуже складний комплекс суспільних явищ і відносин. Соціольоґічно це така сама реакційна утопія, як біольоґічно булоб напр. бажання повернути дуже ріжноманітний тваринний світ до стану Protozoa. У своїй істоті процес життя й розвитку — це чим далі тим більша і складніша внутрішня диференціяція та організована інтеґрація, а не монотонія, що веде природно до застою й смерти.

Партійна монократія може істнувати та утриматися лише з допомогою страшного примусу й насильства, що неминуче винищує довіря між людьми — цей суспільний цемент; вона мусить послуговуватися провокацією, конфідентством та терором, себто тими самими засобами, які створюють ідеальну атмосферу для масового поширення моральної інфляції з одного боку, а громадянського дефетизму — з другого. Як бачимо, світ тепер опинився, неначе6то у блуднім колі без виходу. Через це одні добачають у сучасном хаосі початок кінця Европи. Інші — крах капіталізму, або безсилість демократії та соціялізму. В дійсности все це більше складне, щоби могло бути охоплене якоюсь одною соціольоґічною формулою. Радикальні рецепти лікування сучасної крізи на практиці не виправдали сподіванок (большевизм, фашизм). Соціольоґія щодо сучасної крізи є в положенні медицини, яка може встановити діягнозу хороби, але не має проти неї ліку. В таких випадках лікар звичайно не сміє кидати пацієнта на поталу, але мусить вживати всіх засобів для його врятування.

Я тут зупинився спеціяльно на однім прояві сучасної крізи: а саме — на моральній інфляції. Максималісти можуть потішатися, що вона сама щезне, коли відродиться й поверне до нормального стану громадське життя. На жаль, така втіха дуже проблематична. Вож маючи перед собою горячкуючого пацієнта, лікар не каже, що температура сама впаде, коли пацієнт почне видужувати, але вживає всіх заходів, щоб ослабити горячкування й допомогти процесові видужання. Так само й проти моральної інфляції нашої доби неминуча оздоровлююча боротьба вже тепер. Для цього у першу чергу покликана наука: її обовязком є критикувати та демаскувати ту соціольоґічну альхемію, від якої безнадійно загибає

сучасна політика. Конкретно це означає визволення науки зпід куратели конюнктурної політики та відновлення авторитету вільного наукового досліду. Дальшим кроком у цьому напрямі має бути очищення громадської думки і головно преси від багна політичного спекулянтства та скорумпованости. Це означає рішучу боротьбу проти громадського дефетизму та безхребетности. Такі головні точки оперта для початкової акції проти моральної інфляції. Вступивши на цей шлях, можна буде незабаром розбити згаданий блудний круг, в якому опинився тепер світ, а в першу чергу прочистити хоробливу атмосферу, що морально троїть широкий загал. Кожне досягнення у цьому напрямі автоматично й позитивно вплине на змякнення крізи. Бо якщо ця кріза головно спричиняє сучасну моральну інфляцію, то масове поширення цієї громадської недуги у свою чергу поглиблює та ускладнює також саму крізу. Через те всі заходи, як проти моральної інфляції, так і проти крізи, будуть взаємно доповнюватися, ґарантуючи більший успіх оздоровлюючої акції на цьому фронті. Річ ясна, що вона мусить бути програмова й систематична; що не вільно її відкладати, але систематично і негайно розпочинати. Бож лише цим шляхом громадської самодопомоги й співділяльности можна буде вивести сучасне хоре людство, блукаюче безрадно по манівцях історії, на загублену її маґістралю. Через поборювання моральної інфляції нашої доби веде дорога від сьогодняшнього сумерку европейської історії до завтрашнього нового її ранку.

О. І. Бочковський.

—o—

віддали її езуїтам. В р. 1848 прогнали езуїтів з Австрії і рівночасно розвязали тернопільську ґімназію; одначе по короткім часі отворили її наново, та цим разом віддали її вже в руки світських учителів, майже виключно німців.

З тернопільської ґімназії вийшло чимало людей, знаних в історії краю і держави. Полякам видала вона найзнатніших політичних провідників, як Землковські, Голуховські, Гроховські, Лев Білінський та дуже богато польської шляхти з цілого краю, яка по повороті вигнаних езуїтів училася там у заснованій і злученій з конвіктом приватній езуїтській ґімназії сім літ, а відтак складала іспит до восьмої кляси в державній ґімназії, яку кінчила і там приступала до матури. Та ще більше значіння мала тернопільська ґімназія для нас, українців, не лиш тим, що з неї вийшло найбільше з усіх галицьких ґімназій, по Львові і може також Перемишлі, число інтеліґентних українців, але й тим, що була це правдива твердиня українського духа; в ній молодь гартувалася і набирала широ-народніх українських ідеалів, витворювала в собі український світогляд, що беріг її і перед москвофільством і перед польщиною та давав тривкі основи на все життя. Тернопільські ученики мали з цього огляду добру славу і були завзятими борцями та піонірами українського руху в Галичині. В попередніх роках, заки я прийшов до Тернополя, перейшли через тернопільську ґімназію цілі ряди наших найліпших діячів з минулого століття. Училися там Білинські, Борисікевичі, Барвінські, Пулюї, Січинські, Гинкевичі, Федоровичі, Темницькі, Танчаковські і багато, багато інших. Жила там традиція сильного, зорганізованого студентства, що на кожнім кроці манифестувало свою українську національність і своє національне завзяття, манифестувало словом, піснею козацькими строями та щирим українським світоглядом. У попередніх роках число учеників українців у тернопільській ґімназії було переважаюче. За моїх часів почали вже переважати поляки. Причиною цього була політична сила поляків, що зростала у краю від часу заведення автономії, збільшене число польської інтеліґенції, особливо у всяких урядах, дальше велике число жидів, які кинулись до шкіл і всюди висувались як поляки, а вкінці спеціяльно в Тернополі гр.-кат. катехит о. Василь Копитчак, який нищив нашу молодь і розганяв її з ґімназії. Досить згадати, що з числа понад 50 українців, які були зі мною в першій ґімназійній клясі, дійшло до матури — трьох. Серед таких відносин число української молоді мусіло маліти. Та дух серед цієї молоді був сильний і традиції живі. І молодь ця вносила як у заведення, так і на місто багато українського духа й характеру.

В Тернополі стрінувся я із зовсім іншою атмосферою, як у Теребовлі. Тут чув я на кожнім кроці, що я на своїй землі, між своїми, хоч викладова мова в ґімназії була польська та не бракувало заходів, щоб польщину всіми можливими способами впоювати в молодь. Та на це було і з нашого боку відповідне протиділання, і то передусім самої молоді. (Далі буде.)

Нова опозиц'я на Совітській Україні.

МОСКВА, 31. 10. ПАТ. Постишев, московський диктатор на сов. Україні, виголосив у Києві промову, в якій заявив, що на Україні викрили тайну орґанізацію троцькістів. На чолі цієї орґанізації стояли вищі большевицькі урядовці Винокур, Наумов і Павлов. Ця орґанізація вдержувала звязки з українськими націоналістами. Таким чином на сов. Україні опозиція внутрі комуністичної партії підняла знову голову.

НЕСПОДІВАНА ДИМІСІЯ югославянського міністра.

ПАРИЖ, 31. 10. ПАТ. Авас повідомляє з Білгороду, що міністр справедливости Максимович зголосив свою димісію. Негайно відбулося засідання ради міністрів. Причина димісії покищо невідома. Кружляють поголоски, що до димісії дійшло внаслідок особистих причин.

—o—

Криваві бої безробітних з поліцією.

НЮ ЙОРК, 31. 10. ПАТ. 200 безробітних виїхало вантажними самоходами до Алябами, щоби засувати владі свої домагання у звязку з приходом зими. Урядовці поліції виїхали в погоню за самоходами. Демонстранти почали стріляти до поліції. Дійшло до завзятих боїв, 20 осіб тяжко ранили. Арештували 45 демонстрантів. Другу групу безробітних, яка їхала до Алябами з Бофальо, поліція приневолила скорострілами і слізними гранатами вернутись.

—o—

Франція домагається видачі Павелича.

ПАРИЖ, 31. 10. ПАТ. Авас повідомляє з Риму, що французький шарж д'афер Д'Ампіор передав італійському урядові домагання видати арештованого Павелича, провідника хорватської терористичної орґанізації.

—o—

З української преси.

Орган розбивачів під гаслом національної єдности!

Сьогодні, з датою 1. листопада ц. р., появилося перше число ще одного тижневика (бо їх досі замало) „Батьківщина". Як видавець, фігурує кооператива тої самої назви, — як головний редактор — Дмитро Паліїв. Передова стаття відзначається теж відразу скромністю стилю і думок, питомою п. Паліїву. Наприклад пояснення появи часопису:

„Тому, що запанувала не тільки господарська, але всенаціональна політична й культурна кріза — побачила денне світло й зайшла у трицять тисячів (має бути граматично: тисяч — Прим. Ред.) до селянських, міщанських і робітничих хат „Батьківщина".

Скільки в одному реченні глибоких думок: 1) безумовно ніхто інший всенаціональної „культурної і політичної крізи" не усуне як лише „Батьківщина", 2) спекуляція Дмитра Паліїва на „селянські, робітничі і міщанські хати" єдина можливість після банкроцтва спекуляції на хати інтелігентські, які швидше розчовпали вартість політичної і публіцистичної „творчости" того діяча, 3) трицять тисяч примірників розіслати можна, тільки не відомо, чи протектори того першого накладу довго покриватимуть кошти й усіх дальших таких „імпонуючих" накладів...

Очевидно, що професійний мальконтент мусів зараз у першому слові напасти на провід, серед якого пробував стільки літ та який не всилі по нинішній день отрястись з усіх наслідків його спадщини:

„Розгублені сили народу шукають опори в тих, що їх доля поставила у проводі народу. Де вони? Що роблять? Що думають? Глухо! І там зневіра й ростіч. І там хребти в каблуки викривилися".

Передовсім — після того, як Дм. Паліїва викинули з політичного проводу, ростічі нема. Щож до „викривленого хребта", то це термінольогія, без якої не всилі обійтись ніякий український демагог і стає аж прикро за Дмитра Паліїва, такого визначного спеца від демагогії, коли він хапається таких оклепаних засобів. Вже оригінальніше звучить такий елєгійний зворот:

...„У такий час приходить до Вас „Батьківщина" і взиває: Прийміть мене на свого постійного приятеля і дорадника..."

Справді знаменитий дорадник і надзвичайно льояльний приятель, — це можуть посвідчити дотеперішні політичні однодумці і співробітники п. Дмитра Паліїва з ріжних періодів його політичної і редакційної діяльности...

Але вже просто гумористично звучить проголошене нове гасло нового часопису:

...„Спинити всеукраїнську ростіч і відбудувати всеукраїнську єдність..."

Людина, яка від літ розбиває громадську єдність, яка істерично кидається на всіх і вся та гуртує нині довкола себе самих мальконтентів, що вже пробували щастя в ріжних таборах, від радянофільського до націоналістичного, — нині проповідує „всеукраїнську єдність"...

Правда, — селянські, робітничі і міщанські маси радо прислухуються до фраз про єдність, про „творчий націоналізм", ба навіть може про ледачість „старих", яким на зміну треба покликати „молодих", — хоча „молоді" рекламують себе на галицькому терені не дуже переконуючо. А проте ті маси не такі наївні, щоби можна годувати їх на довгу мету пустомельщиною і щоби служити як експеримент, якого єдина мета — перевести п. Паліїва до „нового проводу нації". Факт, що п. Паліїв вирахував собі уже недалекий термін виборів та переорієнтувався на „всеукраїнську єдність", був, видно, достаточний, щоби винайти нову комбінацію союзників, які почали фінансувати те нове паліївське підприємство. Але напевне замало, щоби переконати українських селян, робітників і міщан, що єдино спасенним „приятелем і дорадником" має бути — Дмитро Паліїв...

Україно=московський месіянізм ==

на 1.000 літ уперед...

„Мета" помістила низку фейлетонів о. д-ра Г. Костельника п. н. „Наша Доля", які гначе зясовують національно-релігійний світогляд того нашого чільного духовника, письменника і громадянина. Гр. Костельник — наскрізь інтелектуаліст з постійним нахилом до фільософічних рефлексій. Ця прикмета не завжди дає добрі наслідки, відриваючи автора від „міра сего" та переносячи його у — стратосферу.

У такій стратосфері поринає ш. автор фейлетонів „Наша доля". Висловлені там погляди — глибокі, цікаві, не позбавлені льогіки. Тільки це т. зв. льогіка оманна, словесна, подібна до льогіки схолястиків, — вона не відповідає льогіці „дійсної дійсности". У чомуж річ?

Річ у теорії українського „східництва", яка довела автора до висновків про тісну культурницько-релігійну спільноту українців з москалями, таку тісну, що обидва ті народи мають спільну „місію". Льогічно договорився ш. автор до того, що „щастя українського народу йде в парі зі щастям російського народу". Автор застерігається, що термін „Росія" має ріжнородне значіння. Стверджує правду і силу сучасного українського націоналізму в його боротьбі за національно-політичну самостійність і погоджується, що „для добра українського народу треба побороти державну систему Росії, як „єдиної неділимої" та заломити психіку всеобрусителів". Пояснює теж дуже розумно причини заложання російсько-царської імперії через „спізнення" Росії у перегонах із Заходом. А проте о. Гр. Костельник великий оптиміст і щодо Росії і щодо російсько-українських взаємин.

Російська революція показала всім, що не хотіли з тим погодитися, що Росія також мусить піти слідом за західною Европою і неминуче мусить національно здиференціюватися...

...Очевидно, якщо хтось думає, що Росія сама від себе добровільно погодиться з українським націоналізмом, то такий дуже наївно думає. На втрату ніхто добровільно не годиться. Але це звичайно буває, що люди годяться на меншу втрату, щоб не понести більшої. Ні Англія „добровільно" не згодилася дати свободу ірляндцям, ні Бельгія флямандцям, ні Еспанія катальонцям... А мусіли вони це зробити „для святого спокою".

Перед Росією ось така ділема: або погодитися з українським націоналізмом та з його невідкличними вимогами, або терпіти в себе вічну революцію українського націоналізму, а такий стан для держави це те, що горячка для організму. Невдоволені українці лучитимуться зі всіми ворогами Росії, як це роблять всі невдоволені народи у відношенні до своєї держави. Можуть ще бути ріжні перипетії в найближчій майбутности, одначе це безсумнівне, що остаточно Росія буде змушена погодитися з українським націоналізмом.

Життя, що змагає до спокійного творення оконечно — по сяких чи таких перипетіях — подиктує і Росії і Україні такі взаємини, які принесуть для них мирне співжиття.

Все те, що тепер діється, ділось і буде ще діятись у ділянці російсько-українських відносин, це для ш. автора лише „породові болі". Національна доля українського народу злучена, на його думку, з „наднаціональною місією" — ширити на Сході греко-християнізм... разом з москалями. І вірить, що цю місію українці виконають. Приходить йому це тим легше, що орудує цифрами 500 і 1000 літ уперед.

На цій площині спорити з ш. автором важко, бо розгадувати тайну, що буде за тисячу літ — це річ хіба дуже сміливих ворожбитів. На тему жовтої небезпеки істнує вже теж чимала література, але покищо важко якомунебудь европейському народові, в тому числі й українському жити острахом перед заливом китайщини...

Тому й Редакція „Мети" найшлася у трохи незручному становищі. Фірма імени Гр. Костельника така поважна, що безперечно годі не дати тому діячеві змоги висловити свої погляди на сторінках католицького органу. Всеж, Редакція „Мети" висловила свої застереження, якими від отих поглядів так відмежувалась:

Обмежуючись до короткої редакційної замітки завважуємо, що релігійна концепція місії греко-християнського світу, поставлена ш. автором, надто абстрактна і загальна, щоби переконувала про конечність політичного співжиття Росії й України. Тому з думками ш. автора, висловленими в цьому розділі його нарису не погоджуємося. Уважаємо, що в питанні Росія—Україна рішаючими є реальні, істнуючі від ряду століть дані, себто духово-культурні, національно-расові і геополітичні противенства обох народів. Ці противенства є до того глибокі, істнують уже так довго, що їм можна признати обєктивну вартість, регулюючу цілість взаємин обох народів, отже й їх релігійну місію. Коли впродовж 3-х століть ці противенства розвязує меч і екстермінація, то нікого не переконає теза, що на ряд дальших століть неозначена „місія" греко-християнського світу подиктує обом народам „мирне співжиття". Саме навпаки, в добі, коли переємники Петра В. — большевики, переводять екстермінацію української активної верхівки при допомові голоду, як системи боротьби з тією верхівкою, в такій добі — думаємо — ще ясніше виступають на яву ці реальні противенства поміж обома народами. З перспективи такої доби видно не „співжиття" під аспектом релігійної „місії" лише боротьбу на життя і смерть — за фізичне істнування. **І тому віру в спільну релігійну місію обох народів — російського й українського — вважаємо своєрідним занепадом віри в політичну силу українського народу.**

Військова кольонізація японців у Манджурії.

МОСКВА, 31. 10. ПАТ. Большевицька преса повідомляє, що в Манджу-Ко Японія творить оселі для військових. Крім того в західній Манджу-Ко поселює теж російських еміґрантів, для яких творить оселі на зразок колективних господарств. Большевики пишуть, що кольонізація викликала велике враження серед манджурських селян, які втікають масово до Китаю. Проти невдоволених селян японці висилають карні експедиції.

Нова сензація у Франції.

Колишній прем. Шотан знав про обманства Ставіського.

ПАРИЖ, 31. X. ПАТ. Вчора зізнавав перед парляментарною комісією для висвітлення афери Ставіського один із співобвинувачених Дібарі, редактор „Вольонте". На питання предсідника ред. Дібарі інтервеніював за Ставіським у дирекції поліції. За цю інтервенцію Ставіський приобіцяв для його видавництва 10 міліонів франків. Одначе заплатив тільки 3,300.000 франків. На питання звідкіля Ставіський мав гроші, Дібарі відповів, що Ставіський був співвласником багатьох підприємств. Крім того посол Боннор запевняв його, що Ставіський мав міліонові капітали на Мадярщині. Ніодин інспектор поліції не остеріг ред. Дібарі, з яких джерел Ставіський тягне гроші. Тільки президент поліції Шіяп радив ред. Дібарі, щоби не продавав „Вольонте". Ред. Дібарі не хотів теж зрадити, з яких тайних фондів брав гроші. Велику сензацію викликала заява ред. Дібарі, який відповів, що з колишнім радикальному послові Маґаневі, що з колишнім премієром Шотаном говорив дуже часто про Ставіського.

Москва боїться японської політики в Монголії.

МОСКВА, 31. 10. ПАТ. До Москви приїхала делеґація уряду т. зв. монгольської републики під проводом голови ради комісарів Гендуна. З делеґацією є комісар закордонних справ і війни. До візити монгольських політиків у Москві дійшло тому, що большевики побоюються активної японської політики у Монголії. Тепер делеґація виїхала на Сов. Україну.

Ліквідація одної нашої школи.

З історії державної учительської семинарії з українською мовою навчання у Львові.

(Докінчення).

У часі свого існування переходила семинарія різні переміни. Спершу була коедукаційна, у шк. році 1919/20 крім коедукаційних відділів мала також один чисто дівочий, в наступному р. 1920/21. мала вже 3 дівочі кляси й одну хлопячу, крім трьох коедукаційних. Почавши від шк. року 1923/24 були лише окремі дівочі й хлопячі відділи. У шк. році 1927/28 щезають уже хлопячі кляси, лишаються лише самі дівочі.

Викладова мова була спершу українська. Від шк. року 1923/24 українська й польська. Кураторія веліла вчити у польській мові історію, географію, науку про сучасну Польщу та педагогічні предмети, інші предмети в українській мові (розп. з дня 12. 6. 1923, ч. 8280/I/C і з дня 11. 12. 1923, ч. 10782/I/C). Назва семинарії змінялася також часто. Назву „Українські Коедукаційні Курси Семинарійні“ перемінено на „Державні Українські Курси Семинарійні у Львові“. Опісля розпорядком з дня 12. грудня 1922 ч. 23930/I/C міністерство вір. і осв. змінило назву на „Державна Учительська Семинарія з руською мовою навчання у Львові“, а в 1923 році на „III Державна Учительська Семинарія Жіноча у Львові“. Розпорядком з дня 2. III. 1924, ч. 390 Кураторія завела у семинарії урядову мову польську. Вкінці розпорядком з дня 26. X. 1930, ч. II. 22317/30 міністерство вір. і осв. змінило назву на „II. Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie we Lwowie“. Відносини в семинарії були в перших десятю роках добрі, та ще й у трьох дальших роках доволі добрі. Поміж учительським збором і молодю панувала повна гармонія та взаїмне довіря. Молодь сповняла свої шкільні обовязки з великим вдоволенням учителів та батьків і поза цими обовязками находила час, щоби працювати з запалом у численних шкільних кружках, прим. у кружку самообразування, драматично-літературному, в кооперативі, щадниці і т. д. Ще багато львовян має в памяті ріжнородні імпрези, уладжувані нашою семинарійною молодю, а саме гарні концерти в честь Шевченка, Лесі Українки, Ів. Франка, та драматичні вистави, відіграні з мистецьким хистом. При семинарії існував також „Пласт“, що плекав у молодих душах духа карности, солідарности та національної гідности. На жаль, міністерство вір. і осв. розпорядком з дня 23. IX. 1930, ч. II. 21799/30 розвязало цю організацію по всіх школах. Була це велика втрата для школи тому, що „Пласт“ мав значний авторитет серед молоді, хоч стояв під опікою поодиноких учителів, відповідальних перед Кураторією. Після розвязання „Пласту“ настала прірва, яку використали невідповідальні підземельні елементи. Вони поширили свою діяльність на середні школи та почали добиратися до шкільної молоді. Під їх впливом загніздилося серед молоді недовіря до старших взагалі, а до вчителів зокрема. Коли давніше учительство при допомозі пластунок і пластунів могло впливати на загал молоді, то тепер забракло чинника, що був лучником між обома сторонами.

В останніх двох роках відносини в семинарії стали дуже прикрі. Деякі одиниці зпоміж молоді, збаламучені посторонніми чинниками, а може й провокаторами, почали в імя хибно зрозумілого патріотизму робити більші та менші демонстрації при ріжних нагодах, нпр. підчас державних свят або з нагоди річниць смерти Любовича. Очевидно кожна така демонстрація потягала за собою дисциплінарні слідства та кари з виключенням зі школи включно (двічі по кільканацять учениць). Характеристичним явищем було також те, що вістки про ці внутрішні факти доходили дуже скоро до відома ріжних позашкільних чинників.

І дивно, перед більше, як десяти роками були учениками семинарії б. члени Української Галицької Армії, навіть підстаршини з відзнаками, що коротко перед тим зі зброєю в руці боролися за Рідний Край, але вони вміли пошанувати шкільну дисципліну та знали межі, яких у школі не вільно переступати. Вони були зразковими учениками та гарними пластунами. Рівнож жіноча молодь тих часів лишила по собі гарний спомин. Тепер образ змінився. Частина молоді окутана німбом „геройства“ та переконана, що її учителі не хруні, але те, що вона робить — робить для Нації велике діло, довела своїми виступами до розвалу школи! А чейже була надія на креування державної української жіночої гімназії, або захоронярської семинарії на місце звиваних кляс семинарії. У цьому напрямі повів був енергійні заходи Батьківський Кружок при семинарії під проводом п-ні Е. Гриньовської та за допомогою реф. шк. Р. Ш. п. В. Кузьмовича. У висліді цих заходів міністерство вір. і осв. письмом з дня 19. лютого 1934, ч. II. С 1154/34 подало Кружкові до відома, що воно візьме під розвагу заснування державної жіночої гімназії або захоронярської семинарії з українською мовою навчання з шк. р. 1934/35. Та прийшов день 19. березня 1934. В цьому дні відбувся шкільний поранок у звязку з державним святом. Невеличка частина учениць уладила демонстрацію. По цій події стало ясним, що існування семинарії запечатане. Ті, що хотіли „будити духа“ посеред семинарійної молоді, довели до того, що не було кого будити! Шкільна влада відмовила дозволу на I гімн. клясу, а решткн семинарії, як згадано, перенесла, себто просто влучила до польської.

А шкода цієї школи! З неї вийшло около півтора тисячки національно свідомих учительок та вчителів, з яких значна часть працює по школах на нашій землі. Тепер гасне це вогнище освіти. І ніхто з громадянства ні з молоді не знає, скільки трудів вложено в його заснування, скільки праці та грошей зужито на випосаження його у будьщобудь гарні кабінети, робітні та всякі бібліотеки і, вкінці, скільки заходів коштувало удержання його при житті, бо нераз вже й давніше, за режіму вшехполяків і людовців, насувалися над ним чорні хмари. Про це все могли би багато розказати бувші директори та учителі цієї установи.

* * *

Ця історія, радше одна картина зі сумної історії наших днів, показує, як то нашими таки руками ми вбивали цвяхи у домовину установи, що її піддержати було першим обовязком самої молоді, а потім решти громадянства. Сумна ця історія ще й тому, що вона є зразком наших втрат у всьому українському шкільництві і державному і приватному. Так само вицофувала Кураторія проекти персональних, корисних для нас змін, після кожного арешту чи „саботажів“ в Сокалі, Бережанах, Заліщиках, так само змінює шкільну сітку і мову навчання після недоречних шк. саботажів. Демонстрації на 19. III. 1934 (смердючки, абсенції і т. п.) потягнули втрату прилюдности двох середніх шкіл, кільканадесять видалень учнів зі школи, не згадуючи про персональні втрати в учительських силах. Мимохіть насувається питання: Коли нарешті покинемо в нашій боротьбі тактику самовинищування?

Поінформований.

Нова жіноча станиця.

Основні збори жіночої видавничої кооперативи „Союз Українок“.

Широкі кола українського громадянства, а в першій мірі зорганізоване жіноцтво, приймуть певно з вдоволенням до відома вістку, що повстає у нас перша жіноча видавнича кооператива. Почин до її оснування вийшов від Т-ва „Союз Українок“, на яке Український Жіночий Конгрес, що відбувся з кінцем червня ц. р. в Станиславові, наложив обовязок подбати за видавання ідеольогічного жіночого журналу. Дотичну резолюцію Українського Жіночого Конгресу приняли одноголосно всі делеґатки, а це найкращий доказ, як пекучо відчуває українське жіноцтво недостачу свого журналу, який охоплював би всі ділянки праці і зацікавлень української жінки як громадянки, матері і господині дому та який — займаючи становище до актуальних питань нашого національного життя — оформлював би світогляд нашого жіноцтва.

Основні Збори кооперативи відбулися дня 26. жовтня ц. р. В склад Надзірної Ради вибрано: п. Ольгу Ціпановську на голову, п. Евгенію Макарушкову на заступницю голови, п. Наталію Дорошенко на секретарку; пп. Ірену Луневу, Іванну Левицьку, Евгенію Храпливу й Ірену Шахову, як членів. У склад Дирекції вибрано: пп. Мілену Рудницьку, Ольгу Кміцикевичеву й Олену Шепарович на членів та пп. Марію Колтунюкову й Ольгу Поповичеву на заступників.

Як зачуваємо, кооператива приступає до видавання з днем 1. січня 1935 р. двотижневика п. з. „Жінка“, а також подбає за видавництво книжок і популярних брошур для жіноцтва.

Громадські вибори у львівському воєвідстві.

УРЯДОВИЙ ЗВІТ.

ЛЬВІВ, 31. X. ПАТ. Вислід виборів до громадських рад у львівському воєвідстві представляється так:

Повіт Березів. На загальне число 55 громад вибори без голосування відбулися в 49 громадах. У трьох громадах внесено протести, в 46 вибори правосильні. Загальне число здобутих мандатів 1.040, з чого на ББ припадає 169, людовці 179, ендеки 143, старорусини 42, українці 105, жиди 8.

Повіт Добромиль. Досі стали правосильні вибори без голосування в 3 громадах. Речинці виборчих зборів устійнені на першу й другу половину листопада.

Пов. Дрогобич. Покищо без голосування вибори стали правосильні в 5 громадах. Компромісові лісти зголошено в 31 громадах на загальне число 72.

Повіт Ярослав. У всіх 107 громадах пороблено компроміси, причому тільки в 6 громадах внесено протести. Поділ мандатів такий: загальне число радних 2.020, в цьому ББ 933, симпатики ББ 190, безпартійні 441, ендеки 16, людовці 51, старорусини 257, українці 121, жиди 5. По національности поляки 1.371, українці зі старорус. 642, жиди 7.

Повіт Львів. На 79 громад з першого турнусу дійшло до компромісу в 50 громадах, в 24 відбудеться голосування. Поділ мандатів у 55 громадах такий: ББ 406, ендеки 5, людовці 8, ППС 4, УНДО 415, старорусини 128. В інших 45 громадах речинці зголошення кандидатів ще не минули.

Пов. Любачів. На 1.192 радних у 61 громадах поляки здобули 686 мандатів або 57.5 прц., українці 460 або 41.5 прц., жиди 16 або 1.4 прц. Вибори в цьому повіті вже скінчилися.

Повіт Ланьцут. Вибори правосильні досі у 29 громадах. Мандати розділено так: людовці 229, ББ 207, безпартійні 93, ендеки 3, УНДО 43. У 26 громадах вибори відбудуться 4. ц. м.

Повіт Мостиська. У 76 громадах вибрано радними: ББ 520, христ. дем. 5, ендеки 4, людовці 109, ППС 3, УНДО 545, ортодокси 4, сіоністи 3, безпартійні 152, з чого поляків 612, українців 696, старорусинів 15, жидів 17, інших 4.

Повіт Перемишль. На загальне число 100 громад вибори відбудуться у 38. Правосильні вибори без голосування у 72 громадах. ББ добуло 396, УНДО 619, старорусини 81, жиди 22 мандати.

Повіт Переворськ. У 37 громадах ББ здобуло 266 мандатів, людовці 106, селянські партії 69, ендеки 29, симпатики людовців 65. Вибори відбудуться ще в 8-х громадах.

Повіт Рудки. Висліди виборів у 60-х громадах: ББ 267, христ. дем. 1, людовці 66, ендеки 3, комунізуючі 21, УНДО 599, УСРП 26, старорусини 19, безпартійні 76. Вибори відбудуться ще в 8-ох громадах.

Повіт Ряшів. Вибори відбулися в 110-ох громадах. Б. Б. 1.641, людовці 440, безпартійні 123, ендеки 43, християнські демократи 6, УНДО 14, старорусини 6. Вибори вже закінчені.

Повіт Сянік. У 120-ох громадах ББ здобуло 773, лемки 434, людовці 158, ендеки 26, П. П. С. 14, УНДО 352, жиди 22, безпартійні 4. Вибори відбудуться ще в 8-ох громадах.

Повіт Сокаль. Голосування не відбулося, бо зголошено тільки одну листу. На 101 громад по-

ляки здобули 501 мандатів, жиди 41, старорусини 73, українці 1.110, німці 5. Речинець для протестів ще не минув.

Повіт Турка. У 92 громадах ББ здобуло 328 мандатів, прихильники ББ 130, Агуда 66, сіоністи 48, УНДО 432, старорусини 260, безпартійні льояльні русини 418, комуністи 16. Вибори відбудуться ще в 5-х громадах. У 39 громадах поділено мандати так: ББ 207, симпатики ББ 4, німці 17, жиди 2, УНДО 339, старорусини 173. Вибори відбудуться ще в 29 громадах.

Повіт Ліско. Компромісові лісти зголошено в 90 проц. громад. Подробиць покищо нема.

Повіт Городок. У 57 громадах вибрано: 340 поляків, 467 українців, 110 старорусинів, 78 німців, 7 жидів. Голосування відбудеться ще в 11 громадах.

Повіт Яворів. Вибори вже правосильні в 27 громадах. ББ 92, старорусини 168, УНДО 100, УСРП 4, ендеки 2, людовці 1, колишній Сельроб 3, німці 2, безпартійні 60. Голосування ще не закінчене.

ТЕРНОПІЛЬ, 31. X. ПАТ. Зацікавлення виборами до громадських рад збільшилося в останніх днях. В усіх громадах ведуться переговори між поляками та українцями з метою виставити компромісову лісту. У Брідщині відбудеться голосування в дні 6. листопада ц. р., також в повітах Камінка Стр., Копичинці, Підгайці, Перемишляни, Радехів та інших повітах.

СТАНИСЛАВІВ, 31. X. ПАТ. Вибори до громадських рад у станиславівськім воєвідстві викликали велике зацікавлення. У 90 проц. громад зголошено компромісові лісти.

ЧОРТКІВ, 31. X. ПАТ. Громадські вибори відбудуться в 24 громадах у дні 6. листопада ц. р. У 25 громадах зголошено компромісові лісти. В громадах, де відбудуться вибори, зголошено тільки по одній польській лісті.

Французькі війська увійдуть до Сарщини?

У звязку з недалеким речинцем плебісциту в Сарщині французька влада поробила ріжні зарядження. „Матен“ твердить, що французьке військо вже приготовилося, щоби не допустити до німецького перевороту в Сарщині. Союз господарських товариств Сарщини звернувся до Ліґи Націй, що треба поважно рахуватися з тим, що німецьке військо війде до Сарщини.

„Таймс“ повідомляють, що французький уряд приказав головному командантові французького війська на кордоні Сарщини, щоби на випадок, як того зажадає голова правлячої комісії д-р Кнох, французьке військо війшло до Сарщини.

Атентат на болгарського короля?

„Дейли Мейл“ принесла вістку, що на болгарського короля та королеву виконано атентат. В тендері льокомотиви поїзду, що ним король і королева їхали зі Софії до Евксінограду, мовляв, укрили пекольну машину. Машина вибухла, як поїзд був Страшиці. Паляч і машиніст були ранені, а поїзд ніким не проваджений, їхав далі. Король, що, як відомо, є теж і аматором-машиністом, перейшов до машини та зупинив поїзд. Рештки пекольної машини знайшли між вуглем. Болгарська Телеґрафічна Аґенція заперечує вістку про атентат, а твердить, що на льокомотиві вибухла лише пожежа з невідомої причини.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— До Льондону приїхав ґенеральний секретар розбройної конференції, щоби устійнити з Гендерсоном речинець скликання розбройної конференції.

— Болгарська поліція арештувала у Старій Загорі 56 комуністів.

— В. Британія і Китай піднесуть свої посольства в Нанкіні і в Льондоні до степеня амбасад.

— Прем. Ґембеш складе візиту в неділю 3. листопада ц. р. канцлерові Шушніґові, в понеділок буде вже в Римі.

— Японський амбасадор у Вашинґтоні заявив журналістам, що Японія буде дуже вдоволена, коли до кількох років розбудує свою фльоту до величини фльоти Злучених Держав.

— Румунська рада міністрів рішила створити спеціяльний фонд на озброєння армії і закуп найновішої зброї.

— У Стамбулі викрили орґанізацію, яка доконала великих обманств на шкоду митного уряду. В афері є замішаних 60 турецьких урядовців.

Недобір 150 міліонів.

ПРОМОВА ПРЕМ. КОЗЛОВСЬКОГО.

ВАРШАВА, 31. 10. ПАТ. Нині прем. Козловський виголосив до радіо промову про державний буджет та господарку самоврядування. Хід думок такий:

НЕДОБІР БУДЖЕТУ.

Прелімінар буджету на 1935-36 рік передбачує недобір. Насуваються два питання: 1) Чи недобір неминучий і 2) і як його покриється. Прем. Козловський каже, що Польща може покрити недобір навіть у теперішній скруті. Доказом цей рік, коли позичка дозволила покрити державні видатки, менше більше такі самі, які передбачує буджет на будучий рік. Позичка допомогла покрити недобір без захитання основ суспільного господарства. Це доказує, що суспільне господарство, хоч не без зусиль, може покрити необхідні державні видатки. Іншими словами позичка доказує, що можна вдержати державні видатки на дотеперішній висоті. Недобір буджету сягає 150 міліонів. Чи не можнаб його оминути? Якби уряд хотів обнизити державні видатки, тоді потерпіло би міжнародне становище Польщі, культурний рівень, або не обійшлось би теж без знижки платень для урядовців і службовиків. Справді це можливе, але на думку премієра не вказане, бо недобір 150 міліонів можна без клопоту покрити навіть у теперішній скруті.

ПОПРАВА НА ГРОШЕВІМ РИНКУ.

На грошевім ринку значна поправа. Звишка процентових паперів і акцій доказує, що держава може легко користати з кредитів. Це ще не є доказом, що уряд бажає постійного недобору. Навпаки уряд веде постійно боротьбу з недобором. І так недобір у 1933-34 сягав 337 міліонів, на 1934-35 р. — 223 міліонів, а на 1935-36 р. — 150 міліонів. Дальші роки мусять довести до рівноваги в буджеті. Повна рівновага під теперішню хвилину неможлива. Державні потреби мусять бути покриті через знижку інших публичних тягарів. І тому уряд працює над суспільними обезпеченнями, віддовженням самоврядування, хліборобства. Всежтаки нові ... збільшені доходи не бралось під увагу при укладанні прелімінаря буджету, щоби не втратити зперед очей ощадностей, які ще довгі роки будуть хлібом насушним.

ВАЛЮТА НЕ ЗАХИТАНА.

Уряд осягнув тією акцією одно: прелімінар буджету не захитав валютою. Крім того недобір 150 міліонів зол. є менший від передбаченої суми на господарські вклади.

ПРИЧИНА НЕДОБОРУ.

Це доказує, що недобір повстав внаслідок господарських вкладів. Він доказує, що ощадна її ощадна буджетова політика держави і журба за публичні фінанси витворює довіря серед громадянства. Доказом цього довіря, постійне збільшування запасу державного Польського Банку та низький курс золотих монет. Ці запаси не зуживається на консумцію, тільки впливають на оживлення грошевого обігу і біржі. Внаслідок того оживлюється продукція і торговля.

РЕФОРМА ҐРУНТОВОГО ПОДАТКУ.

Уряд підготовив реформу ґрунтового податку і вносить до сойму законопроєкт про нову кляcифікацію ґрунтів. Над іншими проєктами податкових реформ уряд працює. Платникам обнижено відсотки і кари загаяння. Митна умова з Данціґом теж управильнює низку господарських питань.

Опісля премієр обговорив буджетову політику в самоврядуванні. Уряд намагається зрівноважити буджети самоврядних союзів. З тією метою завів контролю над ними, яку буде переводити ревізійний союз територіяльного самоврядування. Трудноші самоврядування облекшить спеціяльний позичково-запомоговий фонд.

Катастрофа на маневрах воєнної фльоти.

ВАШИНҐТОН, 31. 10. ПАТ. Підчас маневрів американської воєнної фльоти недалеко Панамського каналу зударилися два літаки, які вилетіли з чердаку корабля Лексінґтону з т. зв. звіматки. Один літак упав до моря, оба летуни втопилися. Другий літак ще встиг осісти на звіматку Лексінґтон.

Греція проти обєднання з Малою Антантою.

АТЕНИ, 31. 1. ПАТ. Преса повідомляє, що грецький уряд виступить проти обєднання Малої Антанти з балканськими державами. Політичні кола міркують, що співпраця з балканськими державами не може накинути Греції ніяких зобовязань поза Балканом.

Ширіть наш часопис!

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від 3—6. Пльомбування зубів, штучні зуби в золоті, платині і кавчуку, регуляція кривовирослих зубів. Насс. 494 1—4

Сходини Українського Лікарського Товариства з відчитом Д-ра В. Станецького, відбудуться у пятницю дня 2. ц. м. а не у суботу 3. ц. м., як це було подане помилково у вчорашньому числі.

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 61-?

— **Затверджені владою Косметичні Курси** з правом видавання дипльомів Стефанії Гавриcевичевої, Коперника 42а/ІІ., телеф. 72-18 **додаткові вписи.** Практика у кабінеті „Distinction“, отвертий цілий день. Поради даром. ч. 330 8—10

— **Василь Гресяк, веде далі** свою кравецьку робітню, при вул. Сикстуській ч. 23. у подвірі ІІІ. сходи І. пов. 323 12-?

Свято 1-ого Листопада у Львові. З нагоди Свята 1-ого Листопада відбудеться 1. ц. м. в год. 9.30 рано архиерейська Служба Божа в церкві св. Юра. Відправлятиме Преосв. д-р Іван Бучко в асисті оо. крилошан Львівської Капітули.

— **Чергове число „Діла“** з причини свята 1-го Листопаа вийде в пятницю рано.

— **Запрошення на великі осінні вечорниці** Т-ва „Український Фонд“ вдовиць і сиріт, можна набувати за готівку в домівці „Української Бесіди“ в днях 1. 2. і 3-ого листопада ц. р. від год. 6 до 7-ої вечером.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ґвавт! Клюбу!!

Товариське життя у Львові ледви слезить.

— Прийдіть до нас коли. Ніколи не заглянете.

— Прийдемо вже, прийдемо. Тяжко, знаєте, вибратись. Нема з ким хати лишити.

Відповідають так, а думають інакше...

— Піти! Запрошують, бо випадає, а нам випадає обіцяти. Нині не такі часи, щоб комусь лізти на вечерю. Потім треба до себе запросити. Не можнаж без того. А зрештою хочби й не реванжуватись... Трамвай там і назад — золотого, чеколяда для дітей — золотого, служниця — золотого, разом — три... Хто нині може видати такі гроші з легким серцем!?

Подумавши отак — не йдуть.

Щоби оживити товариське життя перейшов дехто на підвечірки. Але й те не вдалось.

— Ойойой. Та я зовсім забула. Нині прийдуть Осталовичі. Треба щось зладити.

— На вечерю? — питає чоловік.

— Ні на підвечірок.

— Ну, то даш чай, хліб з маслом...

— Смішний ти, старенький! Як можна голий чай. Забув, що вони давали? Треба бодай фунт шинки, якийсь сир, якісь овочі...

— Як треба, то треба — погоджується „старенький“ чухаючи потилицю. — Ех, що за часи!...

Через те не вдаються і підвечірки.

Врешті стоустий крик: Клюбу! Домівки, де можна булоб не вязатися тяжкими часами, конвенансами, праниям, запусканням підлоги, дітьми і тим подібними домашніми клопотами.

Клюбу-у-у-у!!...

Заки той крик зайшов у всі закутки вуха, заки там укорінився — минуло десять літ.

— Тільки відразу щось порядного! — наказували одні.

— Можеб разом з Бесідою? — піддавали другі.

— Ми, у Львові, можемо і десять клюбів мати! — хвалилися треті.

І почалася пошуканка за льокалем.

На Легіонів добрий льокаль, гарний, просторий — але девятьсот долярів відступного...

Тому відступили.

На Третього Мая вигідно, центр, добрий захід, — але треба ремонту. А це потягнулоб за собою величезні видатки...

Тому не видали.

Якийсь час розводили руками: тяжкі, мовляв, часи. Пождемо.

А крик лунав, як грохіт грому: Клюбу!!

Врешті знайшовся льокаль...

Радість огорнула серця всіх, хто ждав, намовляв, радив і — кричав.

Одно товариство уладило Клюб. Витапетувало стіни (біле з рожевим — радість і надія!), покрило на ново канапи (теракота — добрий настрій!), завело дзвінки (гальо — флячки з пармезаном!), справило карти (шлем пік, пане добродію!), замовило прелегентів (політика, спорт, література, театр — дискусії, порахунки, нагода вибитись!), спровадили фортепян (дансінґи, співи, співомовки!)...

І ніхто не ходить.

Чому — другим разом.

Галактіон Чіпка.

— **Ще про винуватців і невинних сокільського бунту.** З огляду на те, що з вісток у пресі про відомий „бунт“ на останньому Краєвому Сокільському Здвизі можна би винести враження, що голова Українського Повітового Пож.-Рух. Союзу у Стрию дир. Д. Колодницький був одним із спричинників бунту, Старшина Сокола Батька“ вияснює, що це непорозуміння. Дир. Д. Колодницький не був головою Руханкового Т-ва „Сокіл“ у Стрию, але був головою Повітового Пож.-Р. Союзу у Стрию і не тільки не солідаризувався з неслухняними Соколами в часі Здвигу, але навпаки дав був приказ стрийським Соколам вправляти. В додатку дир. Д. Колодницький напятнував на Надзвичайних Заг. Зборах Повітового Пож.-Рух. Союзу в Стрию вчинок недисциплінованих Соколів на Здвизі і в доказ своєї незгоди з тим поступком зрезиґнував з головства Повітового Пож.-Рух. Союзу в Стрию.

— **Вияснення сумної справи.** У справі сумних подій, які розігралися в родині д-ра Р. Стефановича, адвоката в Заліщиках, дісталася через непорозуміння до краєвої хроніки в ч. 292 „Діла“ неправдива, перекручена польською пресою вістка. За інформаціями з компетентних кол стверджуємо, що бл. п. донька д-ра С. померла природною смертю, як свідчить про це некрольоґ у попередному числі „Діла“, а тільки мати дитини з розпуки зажила отрую.

— **Обовязок лікувати венеричні недуги.** Проєкт нового закону про поборювання венеричних недуг, який виладила рада міністрів, щоби предложити законодатн. установам, побільшує кари за укривання венеричних недуг. Закон накладає на хорих обовязок перевести основне лікування. Хто не зголоситься до лікаря й буде відтягатися від лікування, буде караний грився до 500 зл. і карою арешту до 6 тижнів.

— **Людовий Дом** викінчено і віддано до ужитку в Слобідці Джуринській, пов. Чортків. Посвячення відбудеться 4. ц. м. В Беневій (п. Підгайці) посвятили нововибудований Дом Людовий. В святі посвячення взяв м. і. участь староста Боґатковський.

— **Епільоґ подій в Тростянцях.** Масовий процес 25 селян з Тростянців у чортківському окружному суді з приводу подій, які розігралися в тім селі у звязку з могилою в память поляглих українських вояків, скінчився 30. ц. м. Після переслухання свідків прокуратури, переважно поліцистів, що зізнавали в некористь обвинувачених, та одного тільки свідка відвового, запав присуд. Усіх 25 обвинувачених, а саме: Прокопа Струга, Мих. Шуляка, Василя Галушку, Ів. Галушку, Ст. Крамарчука, Ів. Кулибабу, Костя Трембалюка, Параску Пелей, Петра Шчленка, Мих. Балагуру, Вас. Шиленка, Ст. Козака, Ст. Лайтера, Дм. Лашту, Мих. Дворського, Мих. Шуляка, Мих. Шиленка Феля, Протаса, Дм. Гаргару, Вас. Шуляка, Анну Балагуру, Юр. Українця, Юр. Протаса і Вас. Балагуру засуджено на карю вязниці від 6 до 14 місяців. Обвинувачені не мали зовсім оборонців і запевнювали тільки про свою невинність.

— **Літературні стипендії.** Польська Академія Письменства признала літературні стипендії десятьом молодим письменникам: Р. Колонецькому, Юр. Загурському, Ед. Шиманському, Мар. Чухновському, С. Карпінському, Ванді Васілевській, Генриці Лядовержівній, Юр. Поляковi, В. Скузі і Т. Парніцькому. Висота стипендій устійнена на 1.200 зл., платних на протязі року.

— **Львівська хроніка.** З мешкання судді Сохи при вул. Листопада ч. 29, вкрали злодії срібне столове накриття вартости 4.000 зл. — На залізничому шляху біля Клепарова, кинулася під потяг 24-літна робітниця Фрида Кель, наслідком нервового розстрою. — На площі Сольських перевела поліція велику облаву, при чому придержано біля 300 підозрілих осіб.—Поліція арештувала В. Репалу за фальшування грошей. На поліції завважили, що Репала має наче спухле лице, та коли йому сказали отворити уста, випало відтам 5 штук 5-золотівок. Тому кілька днів Репала вийшов із тюрми, де відсиджував 2-літню кару за фальшування грошей.

— **Краєва хроніка.** В Бориславі кинулася в самогубному намірі 21-літня Льона Вагнер до ропної ями, виповненої водою. Врятував її один прохожий і штучним віддихом привів її до свідомости. — Військовий суд у Перемишлі засудив на 15 літ вязниці сержанта Фр. Гайду за вбивство жінки. — В Тернополі кинулася з другого поверха при вул. Пілсудського 62-літня Софія Ґольденберг і вбилася на місці. Причиною самогубства були родинні невзгодини. — В селі Застінці, пов. Тернопіль, пять парубків покололо багнетами у церкві трьох парубків з Білоскірки. Ранених відставлено до тернопільського шпиталю. — Жінка нотаря, Ірина Земнович у Перемишлі, лишила в дорожці 650 зол., які пропали без сліду. — У Станиславові отруївся сільною кислотою 42-літній ем. службовець дирекції залізниць Іван Калмук. — У Карлові (пов. Снятин) занотували два випадки черевного тифу. — Психіятри признали умово ненормальним семінарійного абсольвента Матерна, який вбив терціяна тернопільської семінарії, Кульпу. —У селі Гладках (пов. Тернопіль) 26-літній Степан Шайґец згинув від вибуху артилерійської гранати, якою взявся був маніпулювати.

— **Хоче привертати людям життя.** Професор каліфорнійського університету, д-р Роберт Корніш винайшов спосіб, що позволяє привернути до життя звірята, які наперед убито. Щоби могти продовжувати свої досвіди на людях, учений звернувся до влади стейтів Арізона, Невада і Кольорадо, де закон передбачує трачення засуджених трійливими газами, щоби позволили йому випробувати свій спосіб на тілах страчених злочинців. Однак стрінувся з відмовою. Тоді звернувся до д-ра Корніша 72-літній Дан Вулей з Бекерлей у Каліфорнії, який готов посвятитися для наукових цілей і запропонував лікареві, щоби його вбив і пробував спісля привернути до життя. Однак д-р Корніш відкинув геройську оферту старця. Він каже, що якби припадково операція воскресення йому не вдалася, влада може закинути йому душогубство.

— **Ріжні вістки.** Помер один із чільних сербських політ. діячів Василь Грдич; у 1916 р. австрійська влада засудила його на смерть; у цій справі інтервеніював папа й еспанський король і йому злагіднили кару. — У Франції за тиждень зросло число безробітних на нових 5.771 осіб. — Один італ. селянин найшов золотий медаліон із доби Авґуста, в околиці Есте; знавці рішили, що медаліон автентичний, має велику вартість і другого такого нема у світі. — Потонув бразилійський пароплав „Сао-Бенедікто“ з 18 особами. — У Криму прийшли великі спеки; у Балаклаві було цими днями 21 і пів ступня в тіні. — Відомий театр у Мінхені „Прінц-реґентен-театр“ увів дуже цікаву новину: при продажі білетів кожний платитиме ціну відповідно до свого суспільного стану; отже за 90 фенігів робітник дістане фотель у партері, а промисловець на третій ґалерії. — У Відні перестає існувати славний готель „Ґольдене Бірне“, де колись мешкали Бетговен, Олександер Іпсилянті (герой за грецьку незалежність), Бальзак й інші славні люди.

— **Бюро Тірка** повідомляє, що 5. листопада виступить у Львові славний скрипак Ваза Пшігода, званий „новим Паґаніні“. На програму складаються твори Франка, Баха, Дворжака, Чайковського і Паґаніні.

—o—

Дописи.

ТУРКА Н. СТР.

Дві анкети. У вівторок 23. Х. відбулася у нас кооперативна анкета при участи заступників 11 кооператив Турчанщини в числі 60 осіб під проводом д-ра М. Кондрата. Після рефератів ревізора РСУК Д. Кульчицького й інструктора КОК. С. Бандрівського розвинулася дискусія, в якій забирали голос д-р Рабій, інж. Лішинський, о. Тимчук та ін. — В середу 24. Х. відбулася освітня анкета, на яку прибуло около 100 представників читалень „Просвіти“ турчанського повіту. Анкеті проводив о. І. Федевич. Реферат виголосив делеґат Головного Виділу „Просвіти“ М. Бринський. У дискусії промовляли посол Д. Великанович, А. Горецко, д-р Кондрат, д-р Бабій і ін. Обі наради перейшли дуже річево, викликали чимале зацікавлення у селян, виявили, що село, не зважаючи на тяжке лихоліття, незвичайно чутке на всі справи, звязані з організацією чи то господарського чи освітнього життя. Побажатиб тільки щоб цього роду наради повітові установи уладжували частіше і цим способом причинялись до замілення бойківського населення.

СПОРТ.

СТАНИСЛАВІВ. **У. С. К. — Каменярі (Повчинець)** 0:1. Тов. змагання закінчилися несподіваною програною У. С. К-у, який виступив лиш з 4 грачами з першої дружини.

Біг наколесників на трасі Станиславів-Надвірна-Станиславів (около 84 км.) виграв певно Гнатушка в часі 2.43.46.6. 2) Блаженко, 3) Зубаль. Гнатушка здобув на власність нагороду дир. Т. Мартинця.

Ситківкові змагання за нагороду інж. Ів. Поповича закінчились перемогою Донського над Вальком в 3 сетах. У змаганнях не брав участи Алдрухович ІІ. Великою несподіванкою була програна Попеля з Донським. У змаганнях брало участь 7 змагунів, усі з У. С. К-у.

Б. Л.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Тарас Шевченко: КОБЗАР. Повне видання в 3 томах у редакції з передмовою та примітками Івана Ставничого. Том І. Станиславів 1934. Накладом „Універсальної Бібліотеки", ст. 312.

Тарас Шевченко: ТВОРИ, том II. Поезії 1837—1842. За редакцією Павла Зайцева. Видає Український Науковий Інститут. Варшава-Львів 1934. Стор. 352. 8°.

Іван Зубенко: „ФАТУМ". Повість із 1917—1920 рр. Коломия, 1934. Накладом Вид. „Ока". ст. 136. Ціна 1.20 зол.

Іван Зубенко: „ГАЛИНА". Повість із часів визвольної боротьби. Коломия, 1934. Накладом Вид. „Ока" ст. 137. Ціна 1.20 зол.

Максим В. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ. Повість. Обгортка Ніни Голіян. Львів, 1934. В-во „Неділя" ст. 320, ціна 2 зол. 70 с.

Іван Горишівський: СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ. Історична картина з життя львівського братства в XVII. в. Львів, 1934. Накладом Т-ва „Просвіта", книжечка 9—10. Стор. 100. ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ, ч. 21. Двотижневик, Львів 1. XI. 1934. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Ціна 50 сот. Зміст: Михайло Мочульський: Призабутий мистець — Юліян Панькевич. Святослав Гординський: Листопад. Юрій Косач: Народження великого. Вистава малюнків у музеї Наук. Т-ва ім. Шевченка. Франц Коковський: Стрілецька антольогія. Ганна Чикаленко: Віктор Катал. Ганс Бетге: Стріли в Барсельоні. І. Шмериковська-Приймова: Імпресіонізм у музиці. Ст. Левицький: Крапки над :: Де ля Пе. Василь Софронів: Кілька світлин з Лемківщини. О. Дніпровський: Спроба історичної повісти. З нових французьких книжок. Жюль Імпературний Бім-Бам. Летіло 40 сорок...

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ілюстрований популярно-науковий журнал, місячник. Рік VII. Ч. 11. Львів, листопад 1934. Зміст: Поклик у справі святкування памяти Федьковича; Карликів (Ф. Коковський); Прозорі як скло звірята (Е. Жарський); Дитячі літа Лесі Українки (М. Ворскач); Жахливі воєнні винаходи (Хв. Дудко); Е. Чикаленко (С. Наріжний); Майбутнє нашої землі (А. Лісовецький); Хліборобство в батаків (А. Лотоцький); Заповідник у Кийданцях (М. Бажалук); Галицьке масловільство (М. Андрусяк); Садіть дерева й кущі (А. Андрієнко); Будівництво та промисл за княжих часів (Я. Пастернак); Парния і для нас (А. Кривоязя); Дещо про музику Сходу (Ф. Колесса); Додаток: Освіта й виховання; Бібліотечний порадник.

НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ

сплати своїх зобовязань супроти „Діла" на пізніше, тільки вирівняйте негайно ваш довг і ширіть „Діло" в крузі своїх знайомих!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Українська Драматична Сценка у Львові (саля „Улю", Оссолінських 10):

Субота, 3. XI. год. 7·30 веч. „Поцілунок перед дзеркалом".

Неділя, 4. XI. год. 7·30 веч. „Поцілунок перед дзеркалом".

Великий Міський Театр.

Четвер, 1. XI. год. 3·30 поп. „И перевіт крізу".

Четвер, 1. XI. год. 7·30 веч. „Чужа дитина".

Пятниця, 2. XI. год. 7·30 веч. „Мархолт".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 1. XI. год. 7·30 веч. „Х. 33".

Пятниця, 2. XI. год. 7·30 веч. „Товаріщ".

Концертове Бюро Тірка:

Понеділок, 5. XI. II. мистецький концерт: Ваза Пшігода, скрипак.

Вівторок, 6. XI. В. Пшігода у Дрогобичі.

Середа, 7. XI. В. Пшігода у Перемишлі.

Кіна.

АПОЛЬО: „Нуждарі" (Віктора Гіґо).

АТЛЯНТИК: „Віва Вілля".

ВАНДА: „Кожному вільно кохати".

ГРАЖИНА: „Чар віденського вальса".

КАСІНО: „Любовні мрії" з Ришардом Таубером.

КОЛІСЕЙ: „Грішник" і ревія мистецький чаленджі".

КОПЕРНИК: „Нана" (на осн. Е. Золі). Крім того: колірова гротеска та найновіший Тижневик Парамавнту.

МАРУСЕНЬКА: „Нана" (на осн. Е. Золі) і ревія: „Протібіція шаліє".

МІРАЖ: „Нібелюнги".

МУЗА: „Кохає, любить, шанує".

ПАЛЯС: „Свамподьо" (Доллі Гас).

ПАН: „Присуд життя" і ревія.

ПАСАЖ: „Білий опир" і ревія.

РАЙ: „Чи Люпина пе дівчина".

СВІТ: „Наречена з Відня", „Вірлиний шпиль".

СОНЦЕ: „Присмирник" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Князь Аркадії" і ревія.

УТІХА: „Без чести" і ревія.

ХИМЕРА: „Їх Ексцеленція цілує" (Джан Гейнор, Анрі Гара).

Закордонне радіо.

Четвер, 1. листопада 1934.

Відень (506,8) 12·40 Симф. концерт, 15·45 Квартет а-моль Бетовена, **Братислава** (298.8) 10·05 Фортепян, 21·00 „Маляр і його дитина" муз. комедія Костади. **Прага** (470,2) 10·0 Фортепян, 20·35 Спів, **Париж** (1648) 18·00 Класич. поранок, 21·45 Симф. концерт, **Атльона** (531) 21·00, 22·00 Спів, 22·10 Нар. музика, **Берлін** (356,7) 18·05 Промова мін. Ґебельса, 19·00 Солісти, **Гамбург** (331,9) 23·00 Спів (Бетовен, Брамс, Гайвеґер, Франц, Гречер), **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·40 Байки, **Кельн** (455,0) 17·20 Пісні Унґера (сп. Л. Ман, альт), 18·25 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 12·10 Оп. оркестра, 16·00 Хор, 18·30 Арфа, 19·30 „Реквієм" Вердія, **Мілян** (368,6) 13·00 „Чотири мушкетери" муз. пародія Сторачія, 16·45 Для дітей, 20·45 „Фальстаф" оп. Вердія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·45 „Іль Пасе дель Кампанелі" оп. Рانцата.

Пятниця, 2. листопада 1934.

Відень (506,8) 17·10 Для дітей, 18·05 Фортепян, **Братислава** (298.8) 19·10 Концерт козацької балалайкової оркестри. **Прага** (470,2) 17·00 Квартет, 19·25 Скрипка, 14·45 Спів, **Париж** (1648) 13·00 Симф. концерт, 21·00 Пісоньки, **Атльона** (531) 22·30 Ірляндські пісні, **Берлін** (356,7) 18·30 Спів (Банман, сопр.), 20·15 Сучасна музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Поезії, **Ляйпціґ** (382,2) 15·00 Солісти, 22·20 Оп. музика. **Будапешт** (550,5) 12·10 Концерт оп. орх., 17·35 Фортепян.

Львівське радіо.

Четвер, 1. листопада 1934.

9·00 Раншня авдиція, 10·03 Богослуження; скрипкові твори Сіґетія (гр. пл.), 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорол. вістки, 12·05 Свято померших (фейл.), 12·15 Муз. поранок (симф. орх., форт.), 13·00 На Поморі, 14·00 Концерт, 15·00 Всіх Святих на Шлеську, 15·15, 15·35 Трансскрипції др. творів у вик. квартету Ленера (гр. пл.), 15·45 Цвинтарі та Всіх Святих у Львові, 16·03 На сільському цвинтарі (з пов. М. Домбровської „Вітер в очі"), 16·20 Пісні (Май, баритон) в супр. фортепяну, 16·45 Світла над морем, 17·00 Чайковський: Форт. тріо а-моль оп. 50 (скр., віольончеля, форт.), 17·50 Тисяча разів більше, тисяча разів менше, 18·00 Театр Уявн: „Мельник і його дочка", 18·45 Що читати?, 19·00 Концерт симф. оркестри, 20·05 Актуальний фейл., 20·15 Спорт. вістки, 20·30 Преденція Штроменґера про оп. Вердія „Фальстаф", 20·40 Трансм. з Торіна „Фальстаф" оп. Вердія, 23·00 Реклям. концерт, Сільва рерум.

Пятниця, 2. листопада 1934.

6·45 Раншня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, Сільва рерум, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 „Тихі геройки", 13·00 Полудневий денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Гр. пл. (Дворжак), 16·45 Авд. для хорих, концерт сал. оркестри, 17·15 Форґульст: „Реквієм" (сп.), 17·50 Цвинтарі та Всіх Святих, 18·00 Культурне й мист. життя, 18·05 Польська середновічна повість, 18·15 Форт. рецітал Павла Левицького, 18·45 На леґіоновому цвинтарі, 19·10, 19·30 Орг. концерт 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·0 Куток краєзнавчого т-ва, 20·05 Муз. прелекція, 20·15 Трансм. з варшавського Вел. Театру: „Реквієм" Вердія; в перерві: Веч. денник. Як працюємо, 22·30 Рецитації поезій літер. авангарди, 22·40 Пісні (Цел. Нагляк, сопран) в супр. форт., 23·05 Гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·24—5·26 зол.

Нім. марка 1·85—1·95, фр. франки 34·75—35·00, шв. франки 172·25—172·75, фунти стерлінги 26·15—26·25, австр. шілінги 98·50—100·—, чеські корони 21·60—22·95, рум. леви 37·00—38·00, ліри 45·25—45·85.

Золото: Долари 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60, Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 96·00·50—96·00·75 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 31. жовтня ц. р. кооперативам платив зальоко Львів.

1 кг. масла десерового	3·80—3·90	зол.
1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	3·60—3·70	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 27. жовтня до 1. листопада п. р. включно платить своїм доставцям **за 1 кг. живої** ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Пантарки	I кл.	за 1 кг.	1·25	зол.
„	II „	„	1·00	„
Індики та індички	I кл.	„	1·13	„
„ „	II „	„	0·80	„
Кури молоді	I „	„	0·85	„
„ „	II „	„	0·50	„
„ старі	I „	„	0·80	„
„ „	II „	„	0·50	„
Качки	I „	„	0·85	„
„	II „	„	0·60	„

На годовані і негодовані гуси попиту зовсім нема. Тенденція слаба.

ОПОВІСТКИ

Загальні Збори муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові, відбудуться дня 18. листопада 1934 (неділя) в год. 4 пополудне в малій салі Т-ва (вул. Шашкевича 5/III) зі звичайним порядком нарад. **Виділ.**

Звичайні Загальні Збори Тов. Українсько-руська Бурса ім. митр. гр. Андрея Шептицького у Львові відбудуться в пятницю 16. листопада ц. р. в домівці Бурси при вул. Театинській ч. 10 в год. 5. веч. а з браку комплету в год. 6 при довільнім числі членів. Порядок нарад: 1. Відкриття Зборів. 2. Відчитання протоколу з поп. Заг. Зборів. 3. Звіт з діяльности. 4. Касовий звіт. 5. Звіт Контр. Комісії. 6. Вибір голови, 8-ох членів виділу, 3-ох заступників і 3-ох членів Контр. Комісії. 7. Внески і запити. — За Виділ: о. Проф. Ст. Шпетковський, голова. проф. Ол. Панейко.

ОГОЛОШЕННЯ

Ювилейне моленння

дослівна відбитка „Последованія Ювилея Искупленія" з X. ч. АЄп. Відомостей з 15. X. 1934. як вкладка до малого молитовника по 10 с. за примірник. З почтовою пересилкою 50 примірників 4·25 зл. 100 примірників 8·50 зол. Висилає: **Гр.-кат. парох. Уряд Успения Пр. Д. Марії у Львові, вул. Підвальє 9.**

Вже вийшла XI. кн. „Вістника", за листопад.

Зміст: Юрій Клен: Осінні рядки. З европейської поезії: Мореас: Станси — Леконт де Ліль: Вовче заклятття. — Сара Тіздейл: Арктур в осени, Лиши це забуттям, Аделаїда Крепсі: Трійця, Листопадова ніч, Пересторога. Ростислав Єндик: Ніч у Фудуґові. Андре Леґрі: Ксару андорський пачкар. Денис Лукіянович: Наталія Озаркевич-Кобринська у своїх заповітах. Кліфорд Бакс: Поет і мистецтво. В. Реш-Лововський: З літературно-критичного Гуляй-Поля. В. Чагарник: Полковник Ля Рок. Д. Донцов: Про демагогосів або вождів народу. Учасник: Другий міжнародній зїзд Славістів у Варшаві. Бібліографія. Від Адміністрації.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів. Чарнецького 26. м. 21. Чекове конто П. К. О. 500 571.